

مفهوم خلاقیت/ خصوصیات افراد خلاق

خلاقیت (creativity) عبارت است از تحولات دامنه دار و جهشی در فکر و اندیشه انسان، به طوری که حائز يك توانایی در ترکیب عوامل قبلی به طرق جدید باشد ...

خبرگزاری مهر- خلاقیت (creativity) عبارت است از تحولات دامنه دار و جهشی در فکر و اندیشه انسان، به طوری که حائز يك توانایی در ترکیب عوامل قبلی به طرق جدید باشد و به تعبیری دیگر، خلاقیت عبارت است از به کارگیری کامل توانایی های ذهنی برای ایجاد يك فکر یا راه حل یا مفهوم نو نسبت به خود شخص خلاق. در این تعریف مفهوم "نو" محور اصلی تعریف را در بر می گیرد و با توجه به آن، برای دیگران توقع و انتظار ایجاد می شود. اما باید دانست که ممکن است يك راه حل، يك فکر و یا يك مفهوم برای دیگران جدید نباشد و لیکن برای خود شخص خلاق، جدید و نو باشد. پس جدید بودن نسبت به خود شخص مهم است نه نسبت به دیگران.

با این بیان معلوم می شود که همه انسانها بنا به اصل تفاوت های فردی که دارند، دارای خلاقیت و نوآوری هستند و نباید تصور کرد که خلاقیت منحصر به افراد تیزهوش و با استعداد است. فقط مهم شکوفایی این استعدادهاست. این از حکمت خداوند است که همه افراد بتوانند در يك رشته دارای خلاقیت باشند و هرکدام از طریق به جامعه بشری خدمت نمایند.

خلاقیت مقدمه ظهور استعدادها و ذوقهاست و باب آن برای همه بشر باز است، مهم شناختن خود و حرکت به سمت این دریچه است.

خلاقیت را می توان دیدن چیزها از يك منظر غیر معمولی و نو، توجه به مسائل از زاویه ای که هیچ کس دیگر نمی بیند و سپس ارائه رهیافت های جدید، غیر معمولی و اثر بخش دانست.

از تعریف بالا معلوم می شود که در مورد مفهوم خلاقیت توافق عمومی وجود ندارد. خلاقیت را می توان تولید اندیشه، راهکار و مفاهیم غیر معمول دانست که از دیدن، الهام گرفتن و تشابه سازی مخصوص حاصل می شود. ممکن است نتیجه ای منفی و یا مثبت داشته باشد حتی سرودن يك بیت شعر بی همتا.

تفاوت نوآوری یا ابداع با خلاقیت

ابداع، به معنی نوآوری و توانایی ایجاد يك فکر و چیز نو بوده و در ظهور اولیه خلاقیت موثر است. ظهور اولیه ابداع در عالم ماده و حس است. با توجه به این موضوع، به کارگیری خلاقیت را ابداع می گویند.

خلاقیت به معنای توانایی ترکیب ایده ها در يك روش منحصر به فرد یا ایجاد پیوستگی بین ایده هاست ولی نوآوری، فرآیند اخذ ایده خلاق و تبدیل آن به محصول، خدمات و روش های جدید عملیات است.

البته خلاقیت و نوآوری چنان به هم تنیده اند که شاید به دست آوردن تعریفی مستقل از هر کدام دشوار باشد، اما برای روشن شدن ذهن می توان آنها را به گونه ای مجزا از هم تعریف نمود. خلاقیت پیدایی و تولید يك فکر نو است در حالی که نوآوری عملی ساختن آن اندیشه است.

در واقع ابداع، ماحصل حرکتی است که نقطه آغازین آن خلاقیت و حیطه فکر بوده و یا با به کارگیری تجارب دیگر به صورت يك پدیده نوظهور، آشکار گردیده است. در کل می توان گفت ابداع بدون خلاقیت، بی مفهوم بوده و لیکن خلاقیت بدون ابداع قابل تصور است.

به عبارتی نماد ظاهری خلاقیت، نوشته یا گفتار و یا يك فکر است که مقدّمه ابداع بوده و آن را به صورت يك پدیده یا شیء ظاهر می کند. به عبارتی دیگر تلاش های خلاقیت، وسیله ای برای نوآوری است. هم چنین خلاقیت يك فعالیت فکری و ذهنی است و بیشتر جنبه عملی دارد.

همان گونه که ظهور و بروز هر کاری و پیدایش هر چیزی زمینه و پیش نیازهایی دارد، خلاقیت هم همین گونه است. پیش نیازهای خلاقیت عبارت اند از: هدف، انگیزه، تخیل، تفکر خلاق، هوش، پشتکار، دانش و مهارت و فضای خلاق.

1- فرد خلاق دائماً در تلاش و اندیشه است.

2- برای تجربه جایگاه ویژه ای قایل است و به علت موفقیت ها و شکست ها می اندیشد نه به اثر آنها.

3- فکر کردن در آرامش را برای خود استراحت تلقی می کند.

4- فرد خلاق به هر پدیده‌ای از دیدگاه ها و جوانب مختلف نگاه می کند و معمولاً به شرایط موجود رضایت نمی دهد.

5- فرد خلاق کنجکاو و پرسشگر است، پیرامون یک موضوع یا پدیده سوال های متعددی را خلق می کند و از افراد آگاه و متخصص می پرسد.

6- درصدد بهترین راه حل ها یا کمترین هزینه فکری، زمانی و مالی است.

7- به مسایل، موقعیت، اشیاء و چیزهایی دقت می کند که از دید دیگران مورد غفلت قرار گرفته و درباره آنها فکر و نظر جدیدی ارایه می دهد.